

<http://www.jmep.ir>

DOI: <https://dx.doi.org/10.22034/jmep.2021.282116.1055>

DOR: <https://dorl.net/dor/20.1001.1.27169820.1400.3.3.1.9>

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۲/۱۸

فصلنامه مدیریت و چشم‌انداز آموزش

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۹/۰۸

دوره ۳ شماره ۳، پاییز ۱۴۰۰ (پیاپی ۹)

**Journal of Management and
educational perspective, Autumn 2021**

**Received: May 8, 2021
Accepted: November 29, 2021**

The mediating role of school bonds in the relationship between psychological toughness and aggression in female high school students

Maryam ghafouri¹

Fatemeh Mosadeghi Nik²

Extended Abstract

Abstract

The aim of this study was to determine the mediating role of school bonding in the relationship between psychological toughness and aggression. The method of this study was descriptive-correlative. The statistical population of the study was the second female high school students in Ramsar. A total of 217 students were selected as the statistical sample size by cluster sampling. Data collection tools were Rezaei Sharif and Hajiloo School Connection Questionnaires (2016), Long and Golett Psychological Hardiness(2003), and Eiseng and Glenn Wilson Aggression (1975), which were validated by academic experts and their reliability was confirmed by Cronbach alpha

1. Master student, Department of Clinical Psychology, Islamic Azad University, Tonekabon Branch, Tonekabon, Iran. maryamghafouri229@gmail.com

2. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Tonekabon Branch, Iran. mssh.nik@gmail.com

coefficient test. The structural equation technique was used to analyze the data, using Lisrel statistical software and Spss statistical software. Quantitative findings of testing the research hypotheses showed that there is a positive and significant relationship between psychological toughness and school bonding. There is a negative and significant relationship between school bonding and students' aggression. There is a negative and significant relationship between psychological toughness and student aggression, and finally, the link with school has played a mediating role in the relationship between psychological toughness and aggression of the student.

Introduction

Today, education, either in general or specific, is an important part of every person's life, and the quality and quantity of education also plays an important role in the future of the individual. Therefore, the psychologists have spent nearly one century to identify exhaustively the predictive factors of academic achievement. Awareness of students' psychological aspects can act as a powerful teaching aid tool. For example, understanding how students behave in certain situations can increase effectiveness of educational tools as well as teacher training methods and education system and finally students' progress (Hamedi Nasab., & Asgari, 2020). Students' academic achievement is one of the important indicators and criteria for the efficiency of the educational system, and therefore the analysis of related factors is one of the most basic research topics in the education system. The study and review of already-done researches shows that academic achievement is not the result of one single factor but several factors affect this variable. Communication with the school can be defined as the extent to which students feel satisfied with being in school; Relationship with the school is defined as students' perception of school support that has a favorable atmosphere and a supportive culture (Rezaei Sharif, Hajloo, 2016). On the other hand, connection with school includes the definition of participation in school, commitment to valued principles,

and beliefs to school, and the mental feeling of being accepted, encouraged by others in the classroom, and the feeling that one is an important part of classroom activity. Also, the concept of connection with the school includes the connection of students' experiences with the school, the feeling of security in it, receiving respect from teachers, attachment to the school, the level of participation and involvement in the school and commitment to school values and beliefs (Jafari Harand & et al. 2019). Meanwhile, aggression among children and adolescents is a serious social problem rapidly spread in recent years (World Health Organization, 2015). Aggression and violence exist from childhood and are kept on over time and continue into adolescence and adulthood; so that the highest emergence of aggression is in adolescence (Shakeri, et al., 2019). Aggression weakens the regulation and management of emotions, expressing inappropriate behaviors and emotions, slowing down mental processing and hasty and inappropriate decision making (Jalil, et al., 2017). Hardiness is a set of personality traits introduced by Cubasa (1979) and acts as a source of resistance to stressful life events. This personality variable consists of three interrelated components including commitment, control, and challenge. People with high stubbornness feel more committed to whatever they do, and dedicate themselves to the goal (commitment) in addition to feeling in control of the situation (control) and considering the challenges and limitations of life as an opportunity to grow (challenge) (Hashemi, et al., 2019). Psychological stubbornness creates a certain inner attitude that on the one hand affects a person's view of his abilities and on the other hand has a positive effect on how a person performs among peers and the community. The characteristics such as significant curiosity, the desire to have interesting and meaningful experiences, the belief in the effectiveness of what is mentally imagined, the expectation that changing is natural, and any important stimulus can lead to growth and development can affect

academic and social performance. (Azimi, et al., 2018). Based on the above, the researcher tries to answer the question of whether there is a significant relationship between psychological stubbornness and aggression of high school female students with the mediating role of bonding with school.

Theoretical framework

Zhang (2010) states that stubbornness is associated with five major personality factors; So that the three components of stubbornness (commitment, control and challenge) have a negative and significant relationship with neuroticism and a positive and significant relationship with the other four personality factors (extraversion, delightedness, pleasantness and conscientiousness). Psychological toughness also reduces depression and anxiety. Psychological hardiness reduces test anxiety and increases students' academic achievement (Azimi, et al., 2018). Social psychologists define aggressive behavior as conscious behavior aimed at inflicting physical or mental suffering. This behavior should not be confused with the prove-oneself-to-others, although many people roughly call others aggressive (Sharifi, S.2017).

Methodology

The research method is descriptive-correlative in nature and applicable in terms of purpose. The statistical population of the study consists of 1774 female students studying in the second secondary school of Ramsar city in the 1300-1400 academic year. Due to the large size of the statistical population, three schools were randomly selected and one classroom was selected from each school, which included the tenth, eleventh and twelfth grades. A total of 9 classrooms were selected with a student population of 250. Accordingly, the sampling method was cluster random. Library and field methods were used to collect data. Considering that all the questionnaires used in the present study have been reviewed by university professors and experts and

their validity and reliability have been measured; the researcher personally took action on the validity and reliability of research tools to improve the validity of the questionnaires.

Discussion and Results

Structural equation modeling has been used for analysis. Since the root mean index of the mean squared is approximately 0.037, the model has a good fit. Other goodness-of-fit indicators have also been accepted in the range. The strength of the relationship between psychological toughness and school bonding has been calculated to be equal to (0.79), indicating that the correlation is favorable. The t-test of the test (8.83) was obtained which is greater than the critical value of t at the 5% error level (1.96) and shows that the observed correlation is significant. Therefore, it can be said that there is a positive and significant relationship between students' psychological toughness and their connection to school. Also, the calculated strength of the relationship between school and aggression is equal to (-0.83), which indicates that the correlation is favorable. The t-test of the test (-9.72) was also obtained, which is smaller than the critical value of t at the 5% error level (-1.96) and shows that the observed correlation is significant. Therefore, it can be said that there is a negative and significant relationship between students' connection with school and their aggression. Also, the strength of the relationship between psychological toughness and aggression has been calculated equal to (-0.52), which indicates that the correlation is favorable. The t-test of the test (-6.62) was obtained which is smaller than the critical value of t at the 5% error level (-1.96) and shows that the observed correlation is significant. Therefore, it can be said that there is a significant negative relationship between students' psychological stubbornness and their aggression.

In order to investigate the mediating effect of school connection goals on the relationship between psychological toughness and student

aggression in the hypothesis in question, the direct effect of two structures with indirect effect on the involvement of the mediating variable should be investigated in order to consider the mediator acceptable provided that the effect increases. In the present hypothesis, the direct effect is equal to (-0.52). The indirect effect if there is a mediator variable of school connection is:

$$(0.83-) \times (0.79) = (0.655-)$$

Due to the fact that the direct path effect is less than the indirect path effect, so the existence of the mediating variable of the link with the school increases the strength of the relationship and the mediating role in the present hypothesis is confirmed.

Conclusion

The results of this main hypothesis are explained by the fact that the characteristic of psychological toughness creates a certain inner attitude in students that affects the way they deal with various academic problems and causes patience and learn to struggle in the face of adversity and to endure difficult and stressful events (et al.2016.Behroozy). Psychological toughness also causes students to have a positive attitude towards their abilities and capabilities and consider challenging situations in the school environment as an opportunity for learning, growth and academic success, not a threat to their safety and comfort. In fact, they do not ignore or underestimate the importance of problems, but face various problems actively, especially educational problems, and try to solve them (Murray. Et al.2014). Psychological toughness is rooted in concepts such as having a purpose and meaning in life, being valuable, power and responsibility resulting from individual freedom and ability to select, the importance of mental experience and the effective role of the individual in building society. The connection with the school also represents an important arena for students in which they feel safe and valued at school, feel free to face social and academic challenges, and

explore new ideas in the school environment. These results are consistent with the findings of Martinez-Ferrer et al. (Martinez-Ferrer et al. 2018).

According to the results of the present study, it is suggested that in order to improve the school-student connection, workshops and guidance sessions and even group and individual counseling be organized by counselors and school officials for students, in which the necessary training related to psychological toughness for students are provided. It is also suggested that those involved in the education system in the needs assessment of in-service education programs and the development of cognitive standards using international experiences and local conditions of the country to pay more attention to these issues, and teachers benefit from the acquisition of abilities, how students grow, information about the subject of teaching, how to produce and organize subject knowledge, use of knowledge and technology skills in the learning process.

Keywords: Connection with school, psychological stubbornness, student aggression

نقش میانجی پیوند با مدرسه در رابطه میان سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری دانش آموزان دختر متوسطه

مریم غفوری^۱

فاطمه مصدقی نیک^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش میانجی پیوند با مدرسه در رابطه میان سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری انجام شد. روش این مطالعه از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش دانش آموزان دختر متوسطه دوم شهر رامسر بودند. تعداد ۲۱۷ نفر به‌عنوان حجم نمونه آماری و به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌های پیوند با مدرسه رضایی شریف و حاجیلو (۲۰۱۶)، سرسختی روان‌شناختی لانگ و گولت (۲۰۰۳) و پرخاشگری آیزنگ و گلین ویلسون (۱۹۷۵) بود که روایی آن‌ها توسط صاحب‌نظران دانشگاهی و پایایی آن‌ها نیز از طریق آزمون ضریب آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفت. به‌منظور تحلیل داده‌ها از تکنیک معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار آماری Lisrel و نیز نرم‌افزار آماری Spss استفاده شد. یافته‌های کمی حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان داد که میان سرسختی روان‌شناختی با پیوند با مدرسه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. میان پیوند با مدرسه با پرخاشگری دانش آموزان رابطه منفی و معناداری وجود دارد. میان سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری دانش آموزان رابطه منفی و معناداری وجود دارد و نهایتاً پیوند با مدرسه در رابطه میان سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری دانش آموزان نقش میانجی داشته است.

واژه‌های کلیدی: پیوند با مدرسه، سرسختی روان‌شناختی، پرخاشگری دانش آموزان.

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران maryamghafouri229@gmail.com

۲. استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد واحد تنکابن، ایران. mssh.nik@gmail.com

مقدمه

امروزه تعلیم و تربیت و به‌طور کلی تحصیل بخش مهمی از زندگی هر فرد را تشکیل می‌دهد، بعلاوه کیفیت و کمیت تحصیل نیز نقش مهمی را در آینده فرد ایفا می‌کند. بر این اساس نزدیک به یک قرن است که روانشناسان به صورت گسترده در تلاش برای شناسایی عوامل پیش‌بینی‌کننده پیشرفت تحصیلی می‌باشند. آگاهی از جنبه‌های روانی دانش‌آموزان می‌تواند همانند یک ابزار کمک‌آموزشی قدرتمند عمل کند. برای نمونه فهمیدن این نکته که دانش‌آموزان در شرایط خاص چگونه رفتار می‌کنند می‌تواند منجر به افزایش تأثیرگذاری ابزارهای آموزشی و همچنین روش‌های آموزشی معلم و سیستم آموزش و پرورش و در نهایت پیشرفت دانش‌آموزان گردد (Hamedinasab, & Asgari, 2020).

پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزانی که از شاخص‌ها و ملاک‌های مهم کارایی نظام آموزشی است و بنابراین تحلیل عوامل مربوط به آن از اساسی‌ترین موضوعات پژوهش در نظام آموزش و پرورش است. مطالعه و بررسی تحقیقات انجام‌شده نشان می‌دهد که پیشرفت تحصیلی نتیجه تأثیر یک عامل نیست بلکه عوامل متعددی بر این متغیر تأثیرگذار هستند. ارتباط با مدرسه را می‌توان به‌عنوان میزان احساس رضایت دانش‌آموزان از بودن در مدرسه تعریف کرد؛ ارتباط با مدرسه به‌عنوان ادراک دانش‌آموزان از حمایت مدرسه که جو مطلوبی دارد و دارای فرهنگی حمایتگر است، تعریف شده است (Rezaei sharif., Hajloo, 2016). بر این اساس ابعاد پیوند با مدرسه عبارت‌اند از دل‌بستگی به معلم، دل‌بستگی به مدرسه، دل‌بستگی به کارکنان مدرسه، مشارکت در مدرسه، باور به مدرسه و تعهد به مدرسه است. پیوند با مدرسه را شامل شرکت در مدرسه، تعهد به ارزش‌ها و باور نسبت به مدرسه و احساس ذهنی حاصل از پذیرفته شدن، تشویق شدن توسط دیگران در کلاس و احساس اینکه فرد بخش مهمی از فعالیت کلاسی است تعریف کرده‌اند. همچنین مفهوم پیوند با مدرسه، ارتباط تجارب دانش‌آموزان با مدرسه، احساس امنیت در آن، دریافت احترام از سوی معلمان، دل‌بستگی به مدرسه،

میزان مشارکت و درگیر شدن در مدرسه و تعهد به ارزش‌ها و باورهای مدرسه را شامل می‌شود (Jafari Harand & et al, 2019).

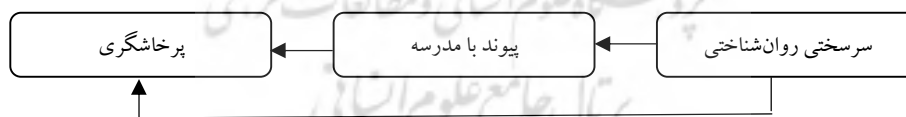
پرخاشگری نیز در میان کودکان و نوجوانان یک مشکل اجتماعی جدی است که در سال‌های اخیر به سرعت گسترش یافته است (World Health Organization, 2015). به طوری که ناکامی‌ها و تنش‌های مکرر می‌توانند باعث بروز واکنش‌های نامناسب مانند پرخاشگری شوند (Hahn, et al., 2019). پرخاشگری رفتارهای فیزیکی و کلامی تخریب‌کننده اشیاء یا آسیب‌رساندن به افرادی است که به دنبال فرار یا اجتناب از آن هستند (Rohlf, et al., 2016). پرخاشگری و خشونت از سنین خردسالی وجود داشته و در طول زمان تداوم یافته و در نوجوانی و بزرگسالی ادامه می‌یابد؛ به طوری که بیشترین بروز و ظهور پرخاشگری در سنین نوجوانی است (Shakeri, et al., 2019). پرخاشگری باعث ضعف در تنظیم و مدیریت هیجان‌ها، ابراز رفتارها و هیجان‌ها به صورت نامناسب، کاهش سرعت پردازش‌های ذهنی و تصمیم‌گیری‌های عجولانه و نامناسب می‌شود (Jalil, et al., 2017). روان‌شناسان اجتماعی عمل پرخاشگرانه را رفتاری آگاهانه تعریف می‌کنند که هدفش اعمال درد و رنج جسمانی یا روانی باشد. این رفتار نباید با ابزار وجوه اشتباه گرفته شود، گرچه بسیاری از افراد، به نحو غیردقیقی، دیگران را پرخاشگر می‌نامند (Sharifi, S. 2017) در تعریفی پرخاشگری عمل آگاهانه‌ای است که با هدف وارد آوردن صدمه و رنج انجام می‌گیرد. این عمل ممکن است بدنی یا کلامی باشد. خواه در نیل به هدف موفق بشود یا نشود، در هر صورت پرخاشگری است (Chegini, L. et al., 2019).

سرسختی مجموعه‌ای از ویژگی‌های شخصیتی است که کوباسا (۱۹۷۹) معرفی کرد و به‌عنوان یک منبع مقاومت در مواجهه با رویدادهای استرس‌زای زندگی عمل می‌کند. این متغیر شخصیتی از سه مؤلفه وابسته به هم شامل تعهد، کنترل و مبارزه‌طلبی تشکیل شده است. افراد دارای سرسختی بالا نسبت به آنچه انجام می‌دهند متعهدترند و خود را وقف هدف می‌کنند

(تعهد) به علاوه احساس تسلط بر اوضاع دارند (کنترل) و چالش‌ها و محدودیت‌های زندگی را فرصتی برای رشد می‌دانند (مبارزه‌طلبی) (Hashemi, et al., 2019).

سرسختی روان‌شناختی نگرش درونی خاصی را به وجود می‌آورد که از یکسو نگاه فرد نسبت به توانایی‌هایش را تحت تأثیر قرار می‌دهد و از سوی دیگر بر نحوه عملکرد فرد در بین همسالان و اجتماع تأثیر مثبت می‌گذارد. حس کنجکاوی قابل ملاحظه، تمایل به داشتن تجارب جالب و معنی‌دار، اعتقاد به مؤثر بودن آنچه مورد تصور ذهنی قرار گرفته است، انتظار اینکه تغییر امر طبیعی است و هر محرک مهم می‌تواند موجب رشد و پیشرفت شود، این ویژگی‌ها می‌توانند در عملکرد تحصیلی و اجتماعی مؤثر واقع شوند. ژانگ (۲۰۱۰) بیان می‌نماید که سرسختی با پنج عامل بزرگ شخصیت ارتباط دارد؛ به طوری که سه مؤلفه سرسختی (تعهد، کنترل و چالش) با روان رنجورخویی^۱ ارتباط منفی و معنادار و با چهار عامل دیگر شخصیت (برونگرایی، گشاده‌رویی، خوشایندی و وظیفه‌شناسی) ارتباط مثبت و معناداری دارند. همچنین سرسختی روان‌شناختی باعث کاهش افسردگی و اضطراب می‌شود. سرسختی روان‌شناختی باعث کاهش اضطراب امتحان و افزایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود (Azimi, et al., 2018). بنابراین با توجه به مبانی نظری و پژوهشی ذکر شده، در این تحقیق تلاش می‌شود تا به این سؤال پاسخ داده شود که آیا میان سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم، با نقش میانجی پیوند با مدرسه رابطه معناداری وجود دارد؟

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق (لانگ و گولت، ۲۰۰۳؛ رضایی شریف وحاجیلیو، ۲۰۱۶؛ آیزنگ و گلین ویلسون،

بر اساس مدل مفهومی تحقیق، فرضیه‌های تحقیق در قالب چهار فرضیه عبارت است از:

۱. میان سرسختی روان‌شناختی دانش آموزان با پیوند با مدرسه آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.
۲. میان پیوند با مدرسه دانش آموزان با پرخاشگری آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.
۳. میان سرسختی روان‌شناختی دانش آموزان با پرخاشگری آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.
۴. پیوند با مدرسه در رابطه میان سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری دانش آموزان نقش میانجی دارد.

پیشینه پژوهش

حسینی (۲۰۱۹)، تحقیقی با عنوان «اثر بخشی آموزش ذهن آگاهی بر میزان حرمت خود، خلاقیت و پرخاشگری دانش آموزان ابتدایی» انجام داد. جامعه آماری دانش آموزان پسر ۹ تا ۱۱ ساله مدارس ابتدایی شهری بودند. روش تحقیق نیمه آزمایشی به شیوه پیش‌آزمون و پس‌آزمون و در دو گروه آزمایش و گواه و روش نمونه‌گیری در دسترس بود. نتایج تحقیق نشان داد که روش‌های ذهن آگاهی به صورت معنادار موجب افزایش میزان حرمت خود و خلاقیت و کاهش میزان پرخاشگری در این دانش آموزان گردید (Hoseini, 2019).

ماکاروا و همکاران (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای با عنوان «رفتار پرخاشگرانه در بازی‌های آنلاین و ربانی سایبری نوجوانان و جوانان» نتیجه گرفتند که سوءاستفاده‌های سایبری در بازی‌های آنلاین یک مشکل جدی و نیازمند اقدامات فوری است زیرا نوجوانان و جوانان امروزی همواره در معرض تهدیدات آنلاین، ارباب و انواع دیگر پرخاشگری‌ها قرار دارند (Morosanova, V. I., & Fomina, T. G, 2019).

لیوارجانی، محمدیان، آزموده (۲۰۱۹) در پژوهشی به «بررسی میزان خودکارآمدی، اضطراب اجتماعی و سرسختی روان‌شناختی در دانش آموزان دبیرستان با سطوح شادکامی متفاوت» پرداختند. یافته‌ها نشان داد بین دانش آموزان دارای شادکامی بالا و پایین، از لحاظ

میزان خودکارآمدی، اضطراب اجتماعی (مؤلفه ناراحتی فیزیولوژیک) و سرسختی روان‌شناختی (مؤلفه کنترل) تفاوت معنادار وجود دارد. بین آزمودنی‌های دارای شادکامی بالا، از لحاظ سرسختی روان‌شناختی (مؤلفه کنترل) تفاوت بیشتری را نسبت به گروه دارای شادکامی پایین گزارش می‌کنند همچنین اضطراب اجتماعی کمتری را نسبت به گروه دارای شادکامی پایین نشان می‌دهند که این تفاوت از نظر آماری معنادار بوده است. در سایر مؤلفه‌ها این تفاوت‌ها معنادار نبوده‌اند. بر اساس نتایج می‌توان گفت شادکامی نقشی تعیین‌کننده و اثرگذار بر سایر ویژگی‌ها و رفتارها دارد به طوری که افرادی با شادکامی بالاتر از خودکارآمدی و سرسختی روان‌شناختی بالاتری برخوردارند؛ و به تبع آن میزان اضطراب اجتماعی در آنان کاهش می‌یابد (Livarjani, Mohammadeian, Azmoodeh, 2019).

رضایی، یوسفی و شیخ (۲۰۱۸) در تحقیقی با عنوان «بررسی ارتباط پرخاشگری با سرسختی روان‌شناختی در بین مربیان و ناجیان استخرهای ورزشی» به تحلیل و نتیجه‌گیری پرداختند. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد رابطه منفی معنی‌داری بین پرخاشگری و سرسختی روان‌شناختی مربیان و ناجیان استخرها وجود دارد. همچنین بین سرسختی و خرده‌مقیاس‌های بدنی و خصومت همبستگی منفی وجود دارد که این رابطه در خرده‌مقیاس‌های خشم و کلامی مشاهده نشد. نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش نیز نشان می‌دهد با توجه به اینکه سرسختی روان‌شناختی توانایی افراد را برای کنترل موقعیت، کنترل رفتارهای خود، تعهد به وظایف و رویایی با پیشامدها، بیشتر می‌کند. بنابراین سرسختی روان‌شناختی به‌عنوان یک منبع مقاومت درونی می‌تواند تأثیرات منفی پرخاشگری را کاهش دهد (Rezaei, Yousefi, Sheikh, 2018).

مارتینز- فرر و همکاران (۲۰۱۸) در مطالعه‌ای با عنوان «آیا نوجوانان درگیر استفاده مشکلی از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی درگیر در پرخاشگری و قربانی کردن همسالان هستند؟» نشان دادند که دختران و نوجوان ۱۴ تا ۱۶ درگیر استفاده مشکل‌زا از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی آنلاین بودند. علاوه بر این، نوجوانان با استفاده مشکل‌زا از سایت‌های

شبکه‌های اجتماعی آنلاین، بیشتر درگیر رفتارهای پرخطرانه واکنشی و ابزاری بودند و خودآگاهی بیشتری نسبت به رفتارهای آشکار و کلامی مربوط به قربانی بودن داشتند. پسران سطح بالاتری از انواع قربانی را نشان می‌دادند (Martinez-Ferrer, B. et al, 2018).

روش شناسی پژوهش

روش تحقیق به لحاظ ماهیت توصیفی-همبستگی و به لحاظ هدف کاربردی است. جامعه آماری تحقیق را دانش آموزان دختر مشغول به تحصیل در دوره دوم متوسطه شهرستان رامسر در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به تعداد ۱۷۷۴ نفر تشکیل می‌دهند. با توجه به حجم بالای جامعه آماری، به‌طور تصادفی سه مدرسه انتخاب و از هر مدرسه که خود شامل پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم بود یک کلاس درس انتخاب شد. جمعاً تعداد ۹ کلاس درس انتخاب شد که حجم دانش آموزان آن‌ها ۲۵۰ نفر بود. بر این اساس روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای بود. جهت گردآوری داده‌ها از روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شد. با توجه به اینکه تمامی پرسشنامه‌های مورد استفاده در پژوهش حاضر توسط اساتید دانشگاهی و خبرگان امر مورد بررسی قرار گرفته و روایی و پایایی آن‌ها سنجیده شده است، لیکن جهت ارتقاء اعتبار پرسشنامه‌ها، محقق شخصاً نسبت به روایی و پایایی ابزارهای پژوهش اقدام نمود. جهت تعیین روایی ابزار پژوهش از روایی صوری و محتوایی استفاده شد که مورد تأیید قرار گرفت. برای تعیین پایایی ابزارهای پژوهش از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که در جدول (۱) ارائه شده است. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از روش‌های آماری توصیفی (توصیف فراوانی داده‌ها، درصد فراوانی‌ها، میانگین و انحراف معیار) استفاده شد. همچنین جهت آزمون فرضیه‌های تحقیق، ابتدا از آزمون کولموگروف اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها و تکنیک معادلات ساختاری به‌منظور بررسی میزان تأثیر متغیرهای مستقل و میانجی بر متغیر وابسته با استفاده از نرم‌افزار آماری لیزرل استفاده شد.

جدول ۱. ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه‌های تحقیق

پرسشنامه	ضریب آلفای کرونباخ
پیوند با مدرسه	۰.۸۲
سرسختی روان‌شناختی	۰.۸۸
پرخاشگری	۰.۸۵

پرسشنامه پیوند با مدرسه

این پرسشنامه توسط رضایی شریف و حاجیلویو (Rezaei Sharif and Hajloo, 2016) طراحی و اعتباریابی شده است. پرسشنامه پیوند با مدرسه در ابتدا ۷۰ گویه داشت و روی نمونه ۱۰۰۰ نفری اجرا گردید تا تصحیحات لازم به عمل آید و در نهایت بعد از تحلیل عاملی ۳۷ سؤال نهایی به دست آمد. پرسشنامه ۳۷ آیتمی پیوند با مدرسه در ۵ مؤلفه به بررسی و ارزیابی میزان پیوند دانش‌آموز با معلم، مدیر، معاون، مشاور و سایر دانش‌آموزان می‌پردازد. در پژوهش رضایی شریف و حاجیلویو (۲۰۱۶) به منظور کسب اطمینان از روایی پرسشنامه، روایی محتوا، پیش‌بین و سازه مورد بررسی قرار گرفته است. روایی محتوا به واسطه نظرخواهی از ۵ نفر متخصص روان‌شناسی مورد بررسی قرار گرفت و ابزاری روا تشخیص داده شد. برای محاسبه روایی پیش‌بین همبستگی بین میانگین تحصیلی با پیوند به مدرسه ۳۱٪ به دست آمد. برای اطمینان از پایایی نیز همسانی درونی کل پرسشنامه و مؤلفه‌های آن از طریق آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۹۳٪ به دست آمد.

پرسشنامه پرخاشگری

این پرسشنامه توسط آیزنگک و گلین ویلسون (۱۹۷۵) تهیه شده و دارای ۳۰ سؤال است که میزان پرخاشگری را در افراد و دانش‌آموزان موردسنجش و ارزیابی قرار می‌دهد. این پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت ۳ گزینه‌ای (بلی، خیر، نمی‌دانم) طراحی شده است. این پرسشنامه به صورت نمره کل ارزیابی می‌شود. حداکثر نمره در این آزمون ۶۰ و حداقل آن صفر خواهد بود. بنابراین، می‌توان گفت که نمره ۳۰، ۲۵ تا ۳۵، پرخاشگری در حد متوسط را

نشان خواهد داد. استفاده کنندگان می‌توانند، برحسب موارد، نمرات را طبقه‌بندی کنند. خانم یاره زمانی، دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته روانشناسی، در پایان‌نامه خود، اعتبار آزمون را از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ محاسبه کرده است. او آزمون را در یک گروه ۵۰ نفری، متشکل از پسران ۱۲ تا ۱۶ ساله پرورشگاه‌های شیراز اجرا کرده و ضریب آلفا برای کل آزمون را ۰/۷۴ به دست آورده است. روایی این مقیاس از نوع روایی محتواست. در تعیین روایی محتوا، تک‌تک سؤالات و آنچه را که آن‌ها به کار می‌گیرند به حساب می‌آورند. منظور از روایی محتوا این است که سؤالات باید جنبه‌های مختلف پرخاشگری را شامل شوند. روایی این آزمون را خود آیزنگ تعیین کرده است. بدین ترتیب که آن را، برای انجام دادن کارهای کلینیکی تهیه و روی بیش از ۱۲۰۰۰۰ زن، مرد، کودک، افراد بالغ، بهنجار، عصبی، بیمار روانی، تبهکار و ضمناً ۲۰۰۰ زوج دوقلو و علاوه بر آن تعداد زیادی افراد بالغ و کودک نیز، که در تهیه الگوهای اولیه هنجارها از آن‌ها استفاده شده بود، اجرا کرده است (Ganji, 2012).

پرسشنامه سرسختی روان‌شناختی

این پرسشنامه یک مقیاس خود گزارش دهی است که توسط لانگ و گولت (۲۰۰۳) طراحی شده و دربرگیرنده ۴۵ سؤال است و بر پایه تعریف مفهومی از سازه سرسختی روان‌شناختی و به‌منظور ارزیابی‌ای متغیر در موقعیت‌ها و شرایط خاص و تنیدگی توسط لانگ و گولت (LGHS) ساخته شده است. این پرسشنامه به‌تبع تعریف مفهومی سرسختی شامل سه بعد کنترل (۱۶ سؤال)، تعهد (۱۶ سؤال) و چالش‌جویی (۱۳ سؤال) است.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی مربوط به اطلاعات جمعیت شناختی نمونه آماری در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول ۲. توزیع فراوانی در نمونه برحسب پایه تحصیلی دانش آموزان

ردیف	سطح	فراوانی	درصد فراوانی
۱	دهم	۸۸	۳۵.۲
۲	یازدهم	۷۹	۳۱.۶
۳	دوازدهم	۸۳	۳۳.۲
	کل	۲۵۰	۱۰۰

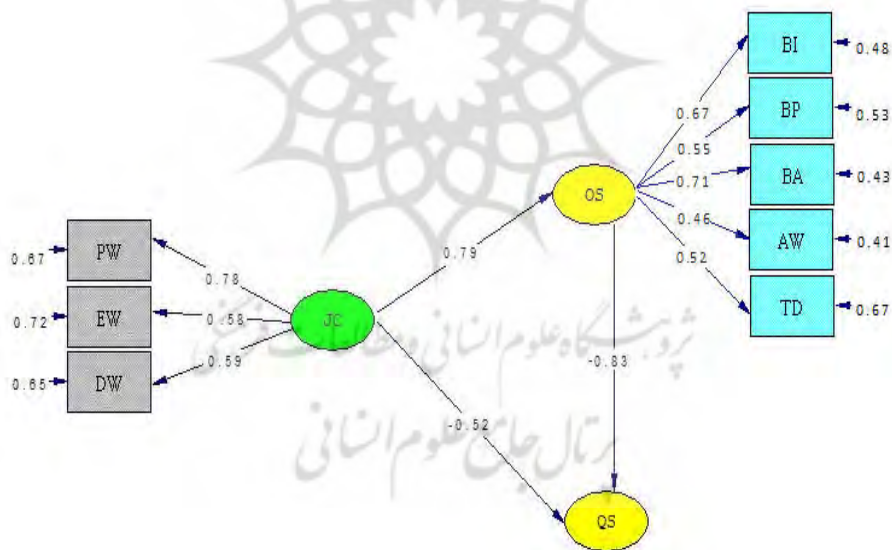
مشخصه‌های آمار توصیفی و آزمون کولموگروف-اسمیرنف متغیرهای تحقیق در جدول (۳) نشان داده شده است.

جدول ۳. آمار توصیفی و آزمون کولموگروف-اسمیرنف متغیرهای تحقیق

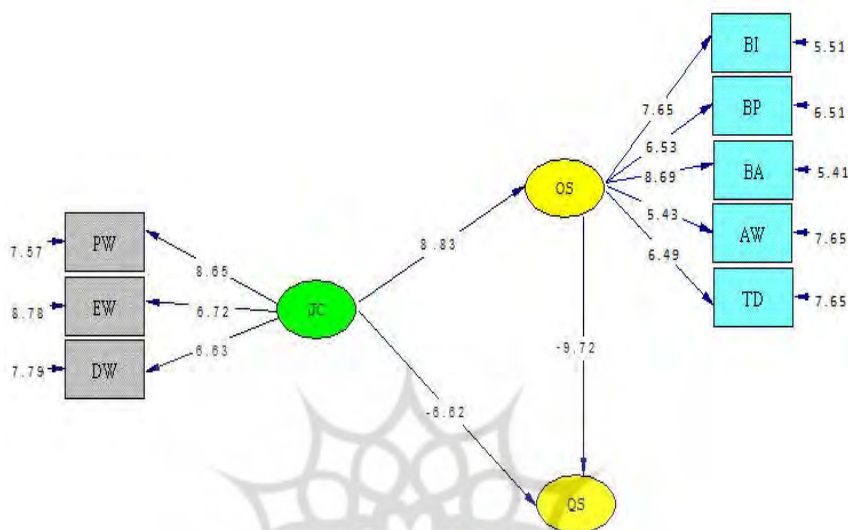
متغیر	میانگین	انحراف معیار	K.M	سطح معناداری	وضعیت
دل‌بستگی به معلم	۳/۹۳	۰/۶۹	۰/۷۸۵	۰/۵۶۹	نرمال
دل‌بستگی به مدرسه	۳/۶۶	۰/۷۱	۰/۷۸۰	۰/۵۷۸	نرمال
دل‌بستگی به کارکنان	۳/۸۵	۰/۶۹	۱/۱۶۴	۰/۱۳۳	نرمال
مشارکت در مدرسه	۴/۱۴	۰/۶۰	۰/۹۶۷	۰/۳۰۷	نرمال
باور به مدرسه	۴/۱۳	۰/۵۷	۱/۲۷۲	۰/۰۷۹	نرمال
پیوند با مدرسه	۳/۵۳	۰/۸۹	۱/۰۱۲	۰/۲۴۱	نرمال
پرخاشگری	۳/۸۳	۰/۴۸	۰/۸۱۹	۰/۵۱۴	نرمال
کنترل	۳/۶۵	۰/۱۵	۰/۶۳۷	۰/۸۱۲	نرمال
تعهد	۳/۴۹	۰/۶۲	۰/۷۱۱	۰/۶۹۳	نرمال
چالش جویی	۳/۸۱	۰/۳۲	۱/۲۲۵	۰/۰۹۹	نرمال
سرسختی روان‌شناختی	۳/۸۴	۰/۶۶	۰/۷۷۹	۰/۵۷۸	نرمال

جدول (۳) نشان می‌دهد میانگین تمامی مؤلفه‌ها بالاتر از عدد ۳ است و از آنجایی که در طیف ۵ گزینه‌ای که انتخاب شده میانگین بالاتر از ۳ نشان‌دهنده موافق بودن وضعیت آن متغیر در جامعه آماری فوق است. از این رو این عامل نشان‌دهنده موافق بودن پاسخ‌دهندگان با این مؤلفه است. مطابق اطلاعات جدول (۳) سطح معناداری آزمون کولموگروف - اسمیرنف برای همه متغیرها مورد مطالعه بیشتر از ۰/۰۵ است. لذا نتیجه آزمون برای هیچ‌یک از متغیرها معنی‌دار نیست و در نتیجه توزیع همه متغیرها نرمال است بنابراین می‌توان از آزمون‌های پارامتریک برای آزمودن فرضیه‌های پژوهش استفاده کرد.

مدل معادلات ساختاری نهایی برای سنجش نقش میانجی پیوند با مدرسه در رابطه بین سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری در دانش‌آموزان استفاده شده است. مدل فرضیه اصلی در اشکال (۲) و (۳) ارائه شده است. این مدل با اقتباس از برون‌داد نرم‌افزار لیزرل ترسیم شده است.

شکل ۲. نتایج تائید مدل معادلات ساختاری فرضیات تحقیق

شکل ۳. آماره معناداری (t-value) نتایج تأیید مدل معادلات ساختاری فرضیات تحقیق

نیکویی برازش مدل

از آنجا که شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریب برابر ۰.۰۳۷ مدل از برازندگی خوبی برخوردار است. سایر شاخص‌های نیکویی برازش نیز در بازه مورد قبول قرار گرفته‌اند که در جدول (۴) آمده است.

$$\frac{\chi^2}{df} = \frac{69.60}{24} = 2.90$$

جدول ۴. شاخص‌های نیکویی برازش مدل ساختاری فرضیات تحقیق

IFI	NNFI	NFI	AGFI	GFI	RMSEA	شاخص برازندگی
۰.۹۱	>۰.۹	>۰.۹	>۰.۹	>۰.۹	<۰.۱	مقادیر قابل قبول
۰.۹۲	۰.۹۶	۰.۹۵	۰.۹۳	۰.۹۱	۰.۰۳۷	مقادیر محاسبه شده

فرضیه اول: میان سرسختی روان‌شناختی دانش آموزان با پیوند با مدرسه آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

بر اساس شکل‌های (۲) و (۳) قدرت رابطه میان سرسختی روان‌شناختی با پیوند با مدرسه برابر (۰.۷۹) محاسبه شده است که نشان می‌دهد همبستگی مطلوب است. آماره t آزمون نیز (۸.۸۳) به دست آمده است که بزرگ‌تر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی (۱.۹۶) بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین می‌توان گفت میان سرسختی روان‌شناختی دانش آموزان با پیوند با مدرسه آن‌ها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: میان پیوند با مدرسه دانش آموزان با پرخاشگری آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

بر اساس شکل‌های (۲) و (۳) قدرت رابطه میان پیوند با مدرسه با پرخاشگری برابر (۰.۸۳-) محاسبه شده است که نشان می‌دهد همبستگی مطلوب است. آماره t آزمون نیز (۹.۷۲-) به دست آمده است که کوچک‌تر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی (۱.۹۶-) بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین می‌توان گفت میان پیوند با مدرسه دانش آموزان با پرخاشگری آن‌ها رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم: میان سرسختی روان‌شناختی دانش آموزان با پرخاشگری آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

بر اساس شکل‌های (۲) و (۳) قدرت رابطه میان سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری برابر (۰.۵۲-) محاسبه شده است که نشان می‌دهد همبستگی مطلوب است. آماره t آزمون نیز (۶.۶۲-) به دست آمده است که کوچک‌تر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی (۱.۹۶-) بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین، می‌توان گفت میان سرسختی روان‌شناختی دانش آموزان با پرخاشگری آن‌ها رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

فرضیه چهارم: پیوند با مدرسه در رابطه میان سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری دانش آموزان نقش میانجی دارد.

به منظور بررسی اثر میانجی اهداف پیوند با مدرسه در رابطه میان سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری دانش آموزان در فرضیه مورد بحث، بایستی اثر مستقیم دو سازه را با اثر غیرمستقیم در حالت دخیل ساختن متغیر میانجی مورد بررسی قرار داد تا در صورت افزایش اثر بتوان اثر میانجی را قابل قبول دانست. در فرضیه حاضر اثر مستقیم برابر (۰.۵۲-) است. اثر غیرمستقیم در صورت وجود متغیر میانجی پیوند با مدرسه عبارت است از:

$$(-0.83) \times (0.79) = (-0.655)$$

با توجه به کمتر بودن اثر مسیر مستقیم از مسیرهای غیرمستقیم بنابراین وجود متغیر میانجی پیوند با مدرسه قدرت رابطه را افزایش می‌دهد و نقش میانجی در فرضیه حاضر مورد تأیید واقع می‌شود.

بحث و نتیجه گیری

فرضیه اول به بررسی رابطه میان سرسختی روان‌شناختی دانش آموزان با پیوند با مدرسه پرداخته است. نتیجه حاصل بدین صورت تبیین می‌شود که دانش آموزان موفق وقتی که چیزی را دوست داشته باشند و یا بخواهند، تا زمانی که آن را به دست نیاورده‌اند فکر آن از ذهنشان خارج نمی‌شود و وقتی که تصمیم می‌گیرند که کاری انجام دهند با تمام موانعی که باعث عدم حصول به هدفشان است درگیر خواهند شد. چنین دانش‌آموزانی تمام تلاش خود را به کار می‌گیرند حتی اگر کسی ناظر بر کار آن‌ها نباشد. از طرفی هرچقدر که کارها را پیش برده باشند بازهم خود را به خاطر کم‌کاری سرزنش خواهند نمود. در چنین شرایطی آن‌ها احساس ترس و یا خستگی به خود راه نمی‌دهند و اخلاق و رفتارهای روزمره‌شان باعث عصبانیت سایر دوستان و خانواده نخواهد شد. اختیار کنترل امور در دست آن‌ها بوده و سعی در مرتب نمودن وسایل خود و نیز انجام تکالیف خود بر اساس برنامه‌ریزی‌های انجام شده است. از طرفی دانش‌آموزانی که قادرند در مواقع رویارویی با امور تحصیلی به خوبی هیجانات مثبت و منفی خود را تفکیک کنند و جنس هیجانات خود را به خوبی تشخیص دهند، در زمان سازمان‌دهی

خلق و مدیریت آن ضعف نشان داده یعنی به نوعی در مهارت خودگردانی بهزیستی هیجانی دارای مشکل هستند. این نتایج با یافته‌های پژوهش‌های لیوارجانی و همکاران (Livarjani, et al.2019) و رضایی و همکاران (rezaei, et al.2018) همسو است.

فرضیه دوم به بررسی رابطه میان پیوند با مدرسه دانش آموزان با پرخاشگری آن‌ها پرداخته است. نتیجه حاصل بدین صورت تبیین می‌شود که در موقعیت‌های یادگیری-یاددهی، انگیزش با خواست، آمادگی و تلاش یادگیرنده برای یادگیری و پیشرفت تحصیلی ارتباط دارد و از آن با نام انگیزه پیشرفت یاد می‌شود، یعنی تلاش برای انتخاب و انجام فعالیت‌هایی که هدف آن‌ها رسیدن به موفقیت و یا دوری از شکست است. انگیزش تحصیلی اغلب با رفتار فراگیران در نیل به اهداف همبستگی دارد. (Qashqaei,2016). رفتار و عملکرد دانش آموزان در تحصیل برحسب سطح انگیزش پیشرفت آن‌ها متفاوت است. به عبارت دیگر بین دانش آموزانی که انگیزه پیشرفت بالایی دارند و دانش آموزانی که سطح انگیزش آن‌ها ضعیف است در زمینه‌های گوناگون مثل عملکرد تحصیلی تفاوت‌های قابل توجهی وجود دارد (hashemi, et al.2016). دانش آموزانی که دارای انگیزش تحصیلی بالایی هستند در مقایسه با دانش آموزانی که انگیزش پایین تری دارند مدت طولانی‌تری در انجام تکالیف و تلاش برای حل مسائل پافشاری می‌کنند (Garofalo. et al.2016) آن‌ها بیشتر به معلمان خود عشق می‌ورزند و ارتباط دوستانه‌تری با معلمان خود دارند (Hosseini.2019). آن‌ها برای موفقیت تلاش می‌کنند و انتظار موفقیت دارند. این نتایج با یافته‌های پژوهش‌های ماکاروا و همکاران (Makarova. et al.2019) همسو است.

فرضیه سوم به بررسی رابطه میان سرسختی روان‌شناختی دانش آموزان با پرخاشگری آن‌ها پرداخته است. نتایج حاصل از این فرضیه بدین صورت تبیین می‌شود که سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری رابطه و به عنوان یک منبع مقاومت درونی، تأییدات منفی پرخاشگری را کاهش می‌دهد و از بروز اختلال‌های بدنی و روانی پیشگیری می‌کند (Chaldavi,2018). کوباسا (۱۹۸۸) معتقد است که سرسختی توانائی افراد را برای کنترل موقعیت، تعهد به وظایف

و رؤیایی با پیشامدها بیشتر می‌کند. شاید بتوان گفت که دانش آموزان سرسخت برای برخورد با مشکلات از شیوه حل مسئله یعنی شیوه‌ای که فشار روانی را به تجربه‌های بی‌خطر تبدیل می‌کنند، بهره می‌گیرند و بنابراین سطح نگرانی و احساس خطر در دانش آموزان سرسخت به رؤیایی موفق و کارآمد در برابر استرس‌ها و شرایط بد تبدیل می‌شود و به نقش خود به‌عنوان فرد ارزنده و با اهمیت باور دارند. این نتایج با یافته‌های پژوهش‌های لیوارجانی و همکاران (Livarjani, et al.2019) و رضایی و همکاران (rezaei, et al.2018) همسو است.

فرضیه چهارم به نقش میانجی پیوند با مدرسه در رابطه میان سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری دانش آموزان پرداخته است. نتایج حاصل از این فرضیه بدین صورت تبیین می‌شود که ویژگی سرسختی روان‌شناختی، نگرش درونی خاصی را در دانش آموزان به وجود می‌آورد که شیوه رویارویی آنان با مسائل مختلف تحصیلی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و باعث می‌شود که صبوری و مبارزه‌طلبی را در رویارویی با مشکلات بیاموزند و تحمل رویدادهای سخت و استرس‌زا را داشته باشند (Behroozy, et al.2016). همچنین سرسختی روان‌شناختی باعث می‌شود که دانش آموزان نسبت به قابلیت‌ها و توانایی‌های خود نگرش مثبتی داشته و در محیط تحصیلی موقعیت‌های چالش‌برانگیز را فرصتی برای یادگیری، رشد و موفقیت تحصیلی بدانند نه تهدیدی برای امنیت و آسایش خویش. در واقع آن‌ها اهمیت مشکلات را نادیده یا دست‌کم نمی‌گیرند بلکه فعالانه با مسائل مختلف به‌ویژه مسائل تحصیلی مواجه شده و می‌کوشند آن را حل کنند (Murray, et al.2014). با توجه به اینکه سرسختی روان‌شناختی از مفاهیمی چون داشتن هدف و معنا در زندگی، ارزشمند بودن، قدرت و مسئولیت ناشی از اختیار و آزادی فردی، اهمیت تجربه ذهنی و نقش مؤثر فرد در ساختن جامعه ریشه می‌گیرد. همچنین پیوند با مدرسه برای دانش آموزان نشان‌دهنده عرصه مهمی است که در آن دانش آموزان احساس امنیت و با ارزش بودن در مدرسه، احساس آزادی در چالش‌های اجتماعی و درسی و بررسی ایده‌های جدید در محیط مدرسه را دارند. این نتایج با یافته‌های پژوهش‌های مارتینز- فرر و همکاران (Martinez-Ferrer, et al.2018) همسو است.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر، پیشنهاد می‌شود برای بهبود پیوند با مدرسه در بین دانش آموزان، کارگاه‌ها و جلسات راهنمایی و حتی مشاوره گروهی و فردی توسط مشاوران و مسئولان مدارس برای دانش آموزان تشکیل شود و در آن آموزش‌های لازم در رابطه با سرسختی روان‌شناختی برای دانش آموزان ارائه شود. همچنین با توجه به اکتسابی بودن ویژگی سرسختی روان‌شناختی و پرخاشگری دانش آموزان پیشنهاد می‌شود که مطالب و آموزش‌های لازم در رابطه با این دو متغیر در کتب درسی ارائه شود تا دانش آموزان بتوانند به یادگیری این ویژگی مهم دست یابند.

دست‌اندرکاران نظام آموزش و پرورش در نیازسنجی برنامه‌های آموزش و پرورش ضمن خدمت و تدوین استانداردهای شناختی با استفاده از تجارب بین‌المللی و شرایط بومی کشور به این موارد توجه بیشتری داشته و معلمان نسبت به کسب توانایی‌ها، چگونگی رشد دانش آموزان، اطلاعات نسبت به موضوع تدریس، چگونگی تولید و سازمان‌دهی دانش موضوعی، استفاده از دانش و مهارت فناوری در فرآیند یادگیری بهره‌برند. از طرفی با توجه به این‌که دانش آموزان نقش مهمی در آینده جامعه دارند، شایسته است، سازمان‌ها (از جمله آموزش و پرورش) با لحاظ کردن برنامه‌های لازم و استفاده از متخصصین مربوطه بتوانند عوامل مؤثر در پیوند با مدرسه آنان را تشخیص داده و از طریق برنامه‌های مناسب باعث بهبود آن شوند. محیط کلاس می‌تواند از طریق فراهم ساختن فرصت‌های رشد و حمایت‌های عاطفی، انگیزی و راهبردی در ارتقاء میان سرسختی روان‌شناختی دانش آموزان مؤثر باشد و برای دانش آموزان، محیط‌هایی مانند کلاس درس (حمایت‌ها و رفتارهای معلم)، گروه همسالان، مدرسه به‌عنوان یک کل و حمایت‌ها و انتظارات خانواده مهم تلقی می‌گردند. بر این اساس توجه به زیرساخت‌های لازم جهت بهبود شرایط میان سرسختی روان‌شناختی دانش آموزان باید مورد تأکید و توجه مدیران و معلمان مدارس و همچنین اولیا دانش آموزان قرار گیرد. تدوین برنامه‌های آموزشی جهت آشنا ساختن والدین با سبک تعاملی مناسب با فرزندان، یک ضرورت اساسی است که نیازمند توجه و حمایت همه‌جانبه مسئولین است. بر این اساس

پیشنهاد می‌شود در این برنامه‌ها به اهمیت مشارکت هر دو والد در تربیت فرزند به‌منظور بهبود و تقویت تعامل پدر و مادر با فرزند توجه شود و همچنین زبان صحیح ارتباط با فرزند جهت کاهش رفتارهای نامطلوب و مهار رفتارهای پرخاشگرانه آموزش داده شود.

Reference

- Azimi, D., Shariatmadar, A. (2018). The Effect of Hardiness Training on Academic Self_ Efficacy and Social Acceptance Students. *Educational Psychology*, 14(48), 87-103. doi: 10.22054/jep.2018.16103.1562 (In Persian).
- Behroozy N, Farzadi F, Faramarzi H. (2016). Investigating the Causal Relationship of Parents' Physical and Emotional Violence with Anger Management and Aggressive Behavior of Children with Oppositional Defiant Disorder Mediated by Parent-Child Relationship and Empathy. *J Child Ment Health.*; 3 (3):43-58. URL: <http://childmentalhealth.ir/article-1-139-fa.html> (In Persian).
- Chaldavi, J. (2018). The effectiveness of cognitive-behavioral program training on reducing the aggression of fathers of educable students in District One of Ahvaz city. Master Thesis in Educational Psychology, Payame Noor University, Khuzestan Province. (In Persian)
- Chegini, L., & Ebrahimi, M., & SAHEBI, A. (2019). The Effect of Choice Theory Training to Parents on the Aggression of their Children in Elementary School. *JOURNAL OF CHILD MENTAL HEALTH*, 6(1),70-82 .<https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=۷۱۱۱۴۰> (In Persian).
- Garofalo, C., Holden, C. J., Zeigler- Hill, V., & Velotti, P. (2016). Understanding the connection between selfesteem and aggression: The mediating role of emotion dysregulation. *Aggressive behavior*, 42(1), 3-15.
- Hahn, A. M., Simons, R. M., Simons, J. S., & Welker, L. E. (2019). Prediction of verbal and physical aggression among young adults: A

- path analysis of alexithymia, impulsivity, and aggression. *Psychiatry research*, 273, 653-656.
- HamedinAsab, S., Asgari, A. (2020). Investigate the relationship between academic optimism and achievement motivation with the mediating roles of high school studentsâ academic self-efficacy. *Teaching and Learning Research*, 15(2), 49-61. doi: <https://dx.doi.org/10.22070/tlr.2020.2528>. (In Persian)
- Hashemi, M., Darvizeh, Z., Yazdi, S. (2019). Comparison of Psychological Hardiness and Cognitive Emotion Regulation in Students with Social Anxiety Disorder and Normal students. *Journal of Psychological Studies*, 15(1), 41-56. doi: 10.22051/psy.2019.20289.1641(In Persian)
- Hashemi, T., vahedi, S., mohebbi, M. (2016). The Structural Relationship of School and Parental Bonding with Academic Satisfaction and Academic Control: The Mediating Role of Academic Self-efficacy. *Biquarterly Journal of Cognitive Strategies in Learning*, 3(5), 1-20. (In Persian)
- Hosseini, S. A.A. (2019). The effectiveness of mindfulness training on self-esteem, creativity and aggression of elementary students. Master Thesis in Clinical Psychology, Islamic Azad University, Shahroud Unit. (In Persian)
- Jafari Harandi, R., setayeshi azhari, M., Fazlollahighomeshi, S. (2019). The Structural Relationships between school bonding and Academic procrastination in Primary School Students: The Mediating Role of the academic self-efficacy. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 20(3), 110-121.. doi: <https://dx.doi.org/10.30486/jsrp.2019.577173.1527>. (In Persian)
- Jalil, R., Huber, J. W., Sixsmith, J., & Dickens, G. L. (۲۰۱۷). Mental health nurses' emotions, exposure to patient aggression, attitudes to and use of coercive measures: Cross sectional questionnaire survey. *International journal of nursing studies*, 75,130-138.
- Lang, A., Goulet, C. (2003). Lang and goulet hardiness scale: Development and testing on breaved parents following the death of their fetus/ infant. *Death Studies*,25:851-880
- Livarjani, S., Mohammadin, A., Azmode, M. (2019). The Study of Self-efficacy, Social Anxiety and Psychological Hardiness Among High

- School Students with Different Levels of Happiness. *Journal of Instruction and Evaluation*, 12(46), 105-124. doi: 10.30495/jinev.2019.668241 (In Persian)
- Makarova, E. A., & Makarova, E. L. (2019). Aggressive Behavior in Online Games and Cybervictimization of Teenagers and Adolescents. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 12(2), 165-167.
- Martinez-Ferrer, B., Moreno, D., & Musitu, G. (2018). Are adolescents engaged in the problematic use of social networking sites more involved in peer aggression and victimization?. *Frontiers in psychology*, 9, 801.
- Murray, KW, Dwyer, KM, Rubin, KH, (2014). Knighton-Wisor S, Booth-LaForce C. Parent-child relationships, parental psychological control, and aggression: maternal and paternal relationships. *J Youth*
- Qashqaei, F. (2016). Determining the model of causal relationships between academic motivation and happiness mediated by success experience, academic self-concept and sense of competence. Master Thesis in Educational Psychology, Tarbiat Dabir Shahid Rajaei University. (In Persian)
- Rezaei Sharif, A and Hajloo, N. (2016). Confirmatory factor analysis of school, teacher and family relationship scales in students. *Educational Psychology*, 10 (32), 188-204. (In Persian)
- Rezaei, S., yousefi, S., sheikh, M. (2018). Investigating the relationship between aggression and psychological stubbornness among coaches and pool lifeguards. *Sports Psychology*, 2(1), 11-18. (In Persian)
- Rohlf, H., Krahe, B., & Busching, R. (2016). The socializing effect of classroom aggression on the development of aggression and social rejection: A two-wave multilevel analysis. *Journal of school psychology*, 58, 57-72.
- Shakeri, M., Barzgar bafrouee, K., & Mohamadi, A. (2019). Effectiveness of Training Self-control Ethics on Reducing Aggression of Male Students. *Journal of Ethics in Science and Technology*, 14(2), 39-47. (In Persian).
- Sharifi, S. (2017). The relationship between parental incompatibility and aggression and depression in the first female high school students in

Bandar Lengeh. Master Thesis in Educational Psychology, Islamic Azad University, Bandar Lengeh Branch. (In Persian)
World Health Organization (2015). Adolescent mental health. Available at: [http:// www.who.int/topics/adolescent_health/en](http://www.who.int/topics/adolescent_health/en). Accessed: June 2017, 12.

